

**BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT**

GEWONE ZITTING 2013-2014

3 FEBRUARI 2014

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**tot het aannemen en promoten van een
stedelijke gedragscode**

VERSLAG

uitgebracht namens de commissie
voor de Financiën, Begroting,
Openbaar Ambt,
Externe Betrekkingen en
Algemene Zaken

door de heer Eric TOMAS (F)

**PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

SESSION ORDINAIRE 2013-2014

3 FÉVRIER 2014

PROPOSITION DE RÉOLUTION

**relative à l'adoption et à la promotion d'un
code de conduite en milieu urbain**

RAPPORT

fait au nom de la commission
des Finances, du Budget,
de la Fonction publique,
des Relations extérieures et
des Affaires générales

par M. Eric TOMAS (F)

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen :

Vaste leden : de heer Philippe Close, mevr. Françoise Dupuis, de heren Eric Tomas, Yaron Pesztat, mevr. Barbara Trachte, de heer Olivier de Clippele, mevr. Marion Lemesre, de heren Emmanuel De Bock, Didier Gosuin, Joël Riguelle, mevr. Brigitte De Pauw.

Plaatsvervanger : de heer Emir Kir.

Andere leden : de heer Fouad Ahidar, mevr. Els Ampe, de heer Jean-Claude Defossé, mevr. Mahinur Ozdemir.

Zie :

Stuk van het Parlement :

A-445/1 – 2012/2013 : Voorstel van resolutie.

Ont participé aux travaux de la commission :

Membres effectifs : M. Philippe Close, Mme Françoise Dupuis, MM. Eric Tomas, Yaron Pesztat, Mme Barbara Trachte, M. Olivier de Clippele, Mme Marion Lemesre, MM. Emmanuel De Bock, Didier Gosuin, Joël Riguelle, Mme Brigitte De Pauw.

Membre suppléant : M. Emir Kir.

Autres membres : M. Fouad Ahidar, Mme Els Ampe, M. Jean-Claude Defossé, Mme Mahinur Ozdemir.

Voir :

Document du Parlement :

A-445/1 – 2012/2013 : Proposition de résolution.

I. Inleidende uiteenzetting van mevrouw Els Ampe, mede-indiener van het voorstel van resolutie

Mevrouw Els Ampe herinnert eraan dat een stad van iedereen is. Dit geldt in het bijzonder voor Brussel. Omdat iedereen het ook zo zou aanvoelen, vonden heel wat politieke fracties het nodig ervoor te zorgen dat er waarden en regels zijn waar iedereen zich kan aan houden. Van belang is dat deze regels aan iedereen duidelijk worden gemaakt zodat er geen misverstanden ontstaan in een samenleving waar mensen van verschillende culturen, verschillende opvattingen, verschillende ideeën vreedzaam willen samenleven.

Dit voorstel van resolutie biedt aan iedereen de mogelijkheid om het aannemen en promoten van een stedelijke gedragscode mogelijk te maken. Niet alleen individueel maar ook in scholen, organisaties die met veel mensen in contact komen, kan men dit charter opnemen bijvoorbeeld in een schoolagenda of op andere plaatsen zodat dat het voor iedereen duidelijk is dat bijvoorbeeld niet gediscrimineerd mag worden.

In dit Parlement hoort men vaak interpellaties rond discriminatie op de arbeidsmarkt, over mensen die geconfronteerd worden met werkgevers die niet zo enthousiast zijn om hen aan te nemen of over mensen die geconfronteerd worden, zoals in de reportage « Femmes de la rue », met opmerkingen omwille van een te korte rok, of over mannen die elkaars hand vasthouden en hiervoor scheef worden aangekeken.

Iedereen kent deze verschillende vormen van discriminatie en de verschillende wijzen waarop door sommigen (gelukkig een beperkt deel van de bevolking) hierop gereageerd wordt.

Via deze resolutie wordt duidelijk dat er bepaalde regels zijn, bepaalde codes waaraan men zich best houdt zodanig dat niemand zich uitgesloten voelt uit de samenleving. Iedereen heeft de vrijheid om te dragen wat hij wil, lief te hebben wie hij wil, om te werken en te gaan en staan waar hij of zij het wil.

Mevrouw Ampe wil tot slot alle indieners van de resolutie danken voor de bereidwillige samenwerking en ook voor de vele bijdragen die geleverd werden tijdens de opmaak van deze resolutie. Hierdoor komt het dat deze resolutie niet enkel een voorstel is van de meerderheidspartijen maar ook van enkele oppositiepartijen. Dit is belangrijk om ervoor te zorgen dat de tekst meer dan enkel door de meerderheid gesteund wordt.

I. Exposé introductif de Mme Els Ampe, coauteure de la proposition de résolution

Mme Els Ampe rappelle qu'une ville appartient à tous. Cela vaut en particulier pour Bruxelles. Afin que tous le ressentent également, de nombreux groupes politiques ont estimé nécessaire de mettre en place des valeurs et des règles que tous puissent respecter. Il importe que ces règles soient expliquées clairement à chacun afin d'éviter les malentendus dans une société où des gens de différentes cultures, aux conceptions diverses et aux idées variées souhaitent cohabiter pacifiquement.

La présente proposition de résolution offre à chacun la possibilité de contribuer à l'adoption et à la promotion d'un code de conduite en milieu urbain. Non seulement à titre individuel, mais aussi dans les écoles et les organisations qui entrent en contact avec de nombreuses personnes, on peut reprendre cette charte, par exemple dans un journal de classe ou ailleurs, de sorte qu'il soit clair pour tous, par exemple, qu'aucune discrimination n'est admise.

Au sein de ce Parlement, on entend souvent des interpellations concernant la discrimination sur le marché du travail, concernant des personnes confrontées à des employeurs peu enthousiastes à l'idée de les engager ou concernant des femmes qui, comme dans le reportage « Femmes de la rue », sont en butte à des remarques parce qu'elles portent une jupe trop courte, ou des hommes qu'on regarde de travers parce qu'ils se tiennent par la main.

Chacun connaît ces différentes formes de discrimination et les différentes façons de réagir de certains (une petite minorité de la population, heureusement).

Par la présente résolution, on affirme clairement qu'il y a certaines règles, certains codes qu'il convient de respecter afin que personne ne se sente exclu de la société. Chacun, chacune est libre de porter ce qu'il ou elle veut, d'aimer qui il ou elle souhaite, de travailler et de se tenir là où il ou elle l'entend.

Enfin, Mme Ampe souhaite remercier tous les auteurs de la résolution pour leur collaboration active ainsi que pour toutes les contributions qu'ils ont apportées à la rédaction de cette résolution. Cette résolution n'est donc pas seulement une proposition des partis de la majorité mais aussi de quelques partis de l'opposition. C'est important afin d'assurer un large soutien au texte et de faire en sorte qu'il dépasse la seule majorité.

II. Inleidende uiteenzetting van de heer Fouad Ahidar, mede-indiener van het voorstel van resolutie

De heer Fouad Ahidar dankt mevrouw Ampe om ook aan de sp.a-fractie te hebben gedacht. Het is belangrijk dat eenieder bij deze tekst wordt betrokken. Het verheugt de heer Ahidar vast te stellen dat men eindelijk inziet dat een stuk van de bevolking in Brussel wordt uitgesloten. De spreker denkt hierbij bijvoorbeeld aan mensen die een hoofddoek dragen en die hiervoor uit het dagelijks leven worden uitgesloten.

Hij hoopt dat deze tekst een stimulans zal zijn om deze mensen eindelijk te respecteren en als volwaardige burgers van onze stad te beschouwen. Men kan hierbij ook denken aan gaybashing, racisme, xenofobie, haat ten opzichte van vrouwen, enz.

Er werd niet gewacht op de reportage « Femmes de la rue » om te weten dat reeds jarenlang een probleem bestaat in Brussel.

Het is jammer dat deze resolutie er zo laat komt. Maar beter laat dan nooit! Daarom heeft de s.pa-fractie deze tekst medeondertekend. De heer Ahidar hoopt dat elke gemeente die dit document zal ondertekenen het ook daadwerkelijk zal respecteren, zodat de diversiteit niet alleen mogelijk is buiten maar ook binnen het loket.

II. Algemene bespreking

De heer Joël Riguelle zegt dat het voorstel van resolutie dat thans voorligt in hoofdzaak strekt tot het bevorderen en verdedigen van de waarden die hem na aan het hart liggen: tolerantie, burgerzin, respect voor elkeen, respect voor de verschillen, respect voor de openbare goederen, enzovoort.

Al die voorwaarden om samen te leven zijn dikwijls moeilijk te verwezenlijken in grote gehelen waar men veel volk terugvindt. Wij staan tegelijk voor een dubbele uitdaging als Gewest, dat alsmaar meer inwoners verwelkomt. De demografische explosie verklaart waarom er, op eenzelfde oppervlakte, meer volk is. Dat vergt gedragingen die van nog meer burgerzin getuigen, aangezien men elkaar vaak tegenkomt.

Wij zijn bovendien de hoofdstad van Europa. Als die er niet in slaagt om haar eigen inwoners te leiden en te laten samenleven volgens fundamentele waarden, dan zouden we tekortschieten in onze taak. Het is duidelijk dat de tekst geen nieuwe normen zal invoeren, want die zijn er al. Het is vooral de bedoeling om te zorgen voor een pedagogische tool, die werkelijk de mogelijkheid zou bieden om de aandacht van de medeburgers te vestigen op het noodzakelijke respect van allen voor een zeker

II. Exposé introductif de M. Fouad Ahidar, coauteur de la proposition de résolution

M. Fouad Ahidar remercie Mme Ampe d'avoir également pensé au groupe sp.a. Il est important que chacun soit associé à ce texte. M. Ahidar se réjouit de constater qu'on prend enfin conscience qu'une partie de la population bruxelloise est exclue. L'orateur pense par exemple aux femmes qui portent le voile et qui, pour cette raison, sont exclues de la vie quotidienne.

Il espère que ce texte encouragera à respecter enfin ces personnes et à les considérer comme des citoyens à part entière de notre ville. On peut également penser à la violence envers les homosexuels, au racisme, à la xénophobie, à la misogynie, etc.

On n'a pas attendu le reportage « Femmes de la rue » pour savoir qu'il y a un problème depuis plusieurs années déjà à Bruxelles.

Il est regrettable d'avoir dû attendre cette résolution si longtemps, mais mieux vaut tard que jamais ! C'est pourquoi le groupe sp.a a cosigné ce texte. M. Ahidar espère que chaque commune qui signera ce document le respectera aussi effectivement, afin que la diversité soit possible non seulement devant, mais aussi derrière le guichet.

II. Discussion générale

M. Joël Riguelle estime que la proposition de résolution faite aujourd'hui vise essentiellement à promouvoir et à défendre des valeurs qui lui sont chères : la tolérance, le civisme, le respect de chacun, le respect des différences, le respect des biens publics, etc.

Toutes ces conditions du vivre-ensemble sont parfois difficiles à réaliser dans de grands ensembles où l'on retrouve beaucoup de monde. Il y a un double défi à la fois comme Région qui accueille de plus en plus d'habitants, où le *boom* démographique implique que sur une même surface, il y a plus de monde. Ceci nécessite des comportements d'autant plus civiques puisque l'on se croise souvent.

Nous sommes par ailleurs la capitale de l'Europe. Si celle-ci n'est pas capable de véhiculer et de faire vivre ses propres habitants selon des valeurs essentielles, nous manquerions certainement à notre devoir. Il est clair que le texte n'apportera pas de nouvelles normes : elles existent. Il s'agit plutôt de mettre en place un outil pédagogique qui permettra vraisemblablement d'attirer l'attention des concitoyens sur le nécessaire respect par tous d'un certain nombre de valeurs.

aantal waarden.

Het gaat dus in hoofdzaak over een pedagogische stap, die daarom niet minder noodzakelijk is.

Mevrouw Marion Lemesre stelt vast dat de MR-fractie de tekst medeondertekend heeft. De spreekster is verbaasd over wat zij leest. Wat moet men denken van het feit dat een overheid aanbevelingen tot zichzelf richt over de naleving van de wetten, van de Europese Verklaring van de Rechten van de Mens, van de Grondwet, enzovoort. Moeten we daar om lachen of om wenen?

Een ander is ongetwijfeld gebaseerd op de vaststelling dat de verschillende regelingen die zijn ingevoerd om de wetten, de Grondwet en de verklaringen in werkelijkheid na te leven, op een mislukking zijn uitgedraaid. Aangezien de collega's-volksvertegenwoordigers deze bezweringsformule nuttig hebben geacht en van oordeel zijn dat zij kan bijdragen tot een beter samenleven, waarom zouden we het voorstel dan niet goedkeuren? De MR-fractie zal het voorstel van resolutie/de bezweringsformule dus goedkeuren.

De heer Didier Gosuin is van mening dat de goedkeuring van dit voorstel van resolutie zeker een sympathieke, maar vooral ook een symbolische daad is. Elke maatschappij heeft nood aan symbolen. De fundamentele rechtsprincipes herbevestigen kan nooit kwaad. Het voorstel om te gaan naar een code inzake goed gedrag, zoals wordt voorgesteld, en die moeten leiden tot consensus, aansluiting en positieve benadering, is een zaak die door de FDF-fractie volledig wordt onderschreven. Brussel is van iedereen.

De heer Gosuin wenst niettemin te wijzen op een eerste misstap vanwege de medeondertekenaars. Hun eerste stap bestond erin een democratische groep zoals het FDF uit te sluiten. De tekst is met opzet niet ter ondertekening voorgelegd. De tekst is nochtans aan verschillende partijen voorgelegd, maar nooit aan de FDF-fractie. Uiteraard zou die de tekst medeondertekend hebben, al was het maar omdat wij samen de fundamentele principes moeten bevestigen.

Goed gedrag is in werkelijkheid slecht gedrag. Men wil zorgen voor een consensus en zich tolerant opstellen. Men moet democratisch openstaan voor anderen en voor de ideeën van de anderen. Dat is van fundamenteel belang om samen te leven. Het eerste wat de auteurs doen is evenwel een formatie van 11 volksvertegenwoordigers uitsluiten.

De heer Gosuin is formeel: hij heeft nooit een voorstel ter medeondertekening ontvangen. Dat zou een symbool geweest zijn. Zou het FDF niet in staat zijn om samen te leven?

Zijn fractie zal de tekst toch goedkeuren.

La démarche est essentiellement pédagogique, mais non moins nécessaire.

Mme Marion Lemesre découvre le texte et constate que le groupe MR en est le cosignataire. Le texte laisse l'intervenante quelque peu perplexe. Comment comprendre qu'une autorité publique s'adresse des recommandations pour le respect des lois, de la Déclaration européenne des Droits de l'Homme, de la Constitution, etc. Faut-il rire ou pleurer ?

Sans doute il s'agit d'un constat d'échec par rapport aux différents mécanismes mis en place pour que les lois, la Constitution et les déclarations soient respectées dans les faits. Puisque les collègues-députés ont jugé utile de faire cette incantation et croient que ceci peut aboutir à mieux vivre ensemble, pourquoi ne pas la voter ? Le groupe MR votera donc cette proposition de résolution-incantation.

M. Didier Gosuin est d'avis qu'adopter cette proposition de résolution est certes sympathique, mais symbolique. Toute société a besoin de symboles. Réaffirmer les principes essentiels de droit ne fait jamais de mal. La proposition d'aller vers un code de bonne conduite tel que proposé qui vise à créer le consensus, l'adhésion, une approche positive est une chose à laquelle le groupe FDF souscrit pleinement. Bruxelles est à tout le monde.

M. Gosuin souhaite néanmoins souligner une première faute de goût de la part des cosignataires. Leur première démarche a été d'exclure une formation démocratique comme le FDF. Volontairement, ce texte n'a pas été soumis à sa signature. Le texte a pourtant été soumis à différents partis, mais jamais au groupe FDF. Bien sûr que celui-ci aurait cosigné le texte ne fût-ce que par ce qu'ensemble, il faut affirmer les principes essentiels.

Ce qui veut être une bonne conduite est en réalité une mauvaise conduite. On veut créer du consensus et être tolérant. Il faut être démocratiquement ouvert aux autres et aux idées des autres. Ceci est essentiel pour le vivre-ensemble. La première chose que font les auteurs c'est exclure une formation qui compte 11 députés.

M. Gosuin est formel : jamais il n'a reçu de proposition de cosignature. Ceci aussi aurait été un symbole. Le FDF ne serait-elle pas capable de partager le vivre-ensemble ?

Ceci étant, son groupe votera pour le texte.

Volgens de Voorzitster ligt een defect faxtoestel aan de basis van dit misverstand.

Mevrouw Els Ampe stelt in alle duidelijkheid dat niemand werd uitgesloten. Wellicht liep er iets mis met de communicatie. Buiten de extremistische partijen werd iedereen uitgenodigd om de tekst te ondertekenen: ook het FDF en ook de NV-A. Het was geenszins de bedoeling om het FDF uit te sluiten. Trouwens, mevrouw Ampe is ervan overtuigd dat ook het FDF in staat is met iedereen samen te leven.

De heer Didier Gosuin aanvaardt die bijsturing, maar zegt dat hij als fractievoorzitter geen e-mail daarover heeft ontvangen.

III. Bespreking van de consideransen en de streepjes van het verzoekend gedeelte en stemmingen

Consideransen

De consideransen lokken geen enkele commentaar uit.

Stemming

De consideransen worden aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Streepjes van het verzoekend gedeelte

De streepjes van het verzoekend gedeelte lokken geen enkele commentaar uit.

Stemming

De streepjes van het verzoekend gedeelte worden aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

IV. Stemming over het geheel

Het voorstel van resolutie wordt in zijn geheel aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

– Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.

De Rapporteur,

Eric TOMAS

De Voorzitster,

Françoise DUPUIS

La Présidente est convaincue qu'un fax en panne permet de dissiper ce malentendu.

Mme Els Ampe déclare sans ambages que nul n'a été exclu. Peut-être y a-t-il eu un problème de communication. Hormis les partis extrémistes, tous ont été invités à signer le texte : le FDF et la N-VA aussi. L'objectif n'était aucunement d'exclure le FDF. Du reste, Mme Ampe est convaincue que le FDF aussi est capable de vivre avec tout le monde.

M. Didier Gosuin accepte cette mise au point, mais il affirme ne pas avoir vu en sa qualité de chef de groupe, un quelconque courrier à ce sujet.

III. Discussion des considérants et des tirets du dispositif et votes

Considérants

Les considérants ne suscitent aucun commentaire.

Vote

Les considérants sont adoptés à l'unanimité des 13 membres présents.

Tirets du dispositif

Les tirets du dispositif ne suscitent aucun commentaire.

Vote

Les tirets du dispositif sont adoptés à l'unanimité des 13 membres présents.

IV. Vote sur l'ensemble

La proposition de résolution dans son ensemble est adoptée à l'unanimité des 13 membres présents.

– Confiance est faite au rapporteur pour la rédaction du rapport.

Le Rapporteur,

Eric TOMAS

La Présidente,

Françoise DUPUIS